

TÜRKÇE ÖĞRETMENLİĞİ ADAYLARININ OKUMA HIZ VE ANLAMA DÜZEYLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Erhan DURUKAN*

Özet

Bu çalışmanın amacı Türkçe öğretmenliği adaylarının okuma hızlarını ve anlama düzeylerini cinsiyet ve sınıf seviyeleri değişkenlerine göre incelemektir. Araştırma Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören 306 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Araştırmada öğretmen adaylarının okuma hızları ve anlama düzeyleri iki ayrı metin ve bu metinlere bağlı okuduğunu anlama soruları vasıtasıyla belirlenmiştir. Metinler, sorular ve okuma hızı ile anlama becerisini birlikte değerlendirmeyi esas alan formül Güneş'in (2009) *Hızlı Okuma ve Anlamı Yapılandırma* adlı eserinden alınmıştır. Toplanan veriler SPSS 16 programında cinsiyet ve sınıf değişkenlerine göre Tek Yönlü ANOVA ile analiz edilmiştir. Ayrıca okuma hızı ile anlama arasındaki ilişki Pearson korelasyon katsayısıyla değerlendirilmiştir. Araştırma sonunda sınıf seviyesinin okuma hızı, anlama düzeyi ve toplam puan üzerinde anlamlı bir değişken olmadığı; cinsiyet değişkeninin ise sadece okuma hızı üzerinde anlamlı farklılık gösterdiği; okuma hızı ile anlama düzeyi arasında ters yönlü bir korelasyonun olduğu fakat istatistiksel olarak anlamlı olmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Okuma hızı, anlama düzeyi, öğretmen adayları, Türkçe eğitimi

Giriş

Günümüzde hızla ilerleyen bilgi birikimine ulaşmada en sık kullanılan dil becerisi okumadır. Bu nedenle bilgi birikiminin hızla artması gibi okuma hızının ve okuduğunu anlama becerisinin de artış göstermesi gerekmektedir. Bu yönde bir artışla bilgiye daha kısa sürede ve daha etkili ulaşmanın önü açılmış olacaktır.

Okuma, basılı ya da yazılı sözcükleri duyu organları yoluyla algılama, bunları anlamlandırıp kavrama; zihinsel ve düşünsel bir edim, basılı ve yazılı simgelerle iletişimsel bir etkinlik içerisine girme, birtakım algısal ve bilişsel işlemlerden oluşan bir alma, yorumlama ve tepki verme süreci olarak ifade edilmektedir. Bu bağlamda, okuduğunu anlama becerileri; bireyin "okuma" etkinliğiyle sağladığı bilgi girdilerinin zihinsel işlemlere tabi tutularak, okunan metnin iletilisinin anlaşılmasındaki süreçlerin tümü olarak tanımlanabilir (Saracaloğlu ve Karasakaloğlu, 2007, 2).

* Yrd. Doç. Dr., Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü

İlköğretimin birinci sınıfında başlayan ve hayatı boyunca alacağı eğitim ve öğretime temel teşkil eden okuma ve yazma öğretimi; doğru ve hızlı okuyan, okuduğunu yerli yerince yorumlayan, sözlü ve yazılı anlatımı iyi yapabilen öğrencilerin, bütün okul hayatında başarılı olmasını sağlayan temel unsurdur (Göçer, 2000, 23). Özellikle hızlı ve anlayarak okuma öğrencilerin başarılarını etkileyen kritik bir etmendir. Doğru ve süratle okuyabilen, okuduğunu doğru anlayabilen, sözcük dağarcığı geniş, dilini iyi kullanabilen öğrencilerin öğrenmeleri daha kolay ve başarıları da daha yüksek olmaktadır (Çelenk ve Çalışkan, 2004, 20).

Bilgiye hızlı ulaşmanın yanı sıra öğrencilerin merkezî sınavlarda soruları kısa sürede okuyup cevaplamaları gerekliliği de hızlı okuma ve doğru anlama becerisinin geliştirilmesi ihtiyacını doğurmuştur. Gelişen dünya şartları, çağımızda insanların birtakım nitelikler kazanmasını zorunlu kılmıştır. Hızlı ve etkili okuma becerisi de bu niteliklerden birisidir. Coşkun (2002, 53)'a göre, okunması gereken eserlerin çokluğu ve buna karşı zamanın yetersizliği, insanları daha hızlı ve etkili okuyabilmek için bilimsel çalışmalara yöneltmiştir. Bu çalışmalarla okuma sırasında, göz ve beyindeki çalışma sistemi belirlenerek hızlı ve etkili okuma teknikleri geliştirilmiştir (Dedebali, 2008, 2). Güneş (2009, 5)'e göre hızlı okuma yüzeysel bir okuma olmayıp anlayarak ve zihinde yapılandırarak yürütülen okumadır. Hızlı okuma öğretimi de üç kavram ile özetlenmektedir: Görme çabukluğu (okuma hızı), anlama ve zihinde yapılandırma.

Okuma hızının belirlenmesinde genellikle saatte okunan sözcük sayısı ve harf sayısı ölçülmektedir. Güneş (1999)'e göre, okuma hızını ölçmek için saatte okunan harf sayısını ölçüt olarak ele almak en iyi yöntemdir. Çünkü farklı metinlerde sözcük uzunlukları büyük farklılıklar gösterebilmektedir. Bu nedenle sözcük sayısı yerine harf sayısına odaklanarak okuma hızını belirlemek daha gerçekçi sonuçlar sunmaktadır.

Okuma sürecinde okuma hızı gibi diğer önemli bir unsur ise okuduğunu anlama becerisidir. Okuduğunu anlamada, kelimeler, cümleler ve paragraflar arasında ilişkiler kurma, kavrama, analiz, sentez, değerlendirme ve yorumlama gibi farklı beceriler söz konusudur (Coşkun, 2002, 245). Okuma sürecinde önemli görülen iki kavram olan “okuma hızı” ile “okuduğunu anlama” arasında bir ilişki olup olmadığına ilişkin yurt içinde ve yurt dışında birtakım araştırmalar (Akçamete, 1990; Carver, 1982; Coşkun, 2002; Dökmen, 1994; Harris ve Sipay, 1990, Sticht, 1984; Tazebay, 1995 *vd.*) yapılmıştır. Bu çalışmalarda okuma hızı ile okuduğunu anlama becerisi arasında farklı yönlerde (pozitif ve negatif) bağıntısal bulgulara ulaşılmıştır.

Ülkemizde temel dil becerilerinin öğretilmesinde ve öğrencilerin okuma becerilerinin geliştirilmesinde en büyük sorumluluğun Türkçe öğretmenlerine düştüğü dikkate alındığında Türkçe öğretmenliği adaylarının okuma becerileri üzerine araştırma yapılması da önem taşımaktadır. Aday Türkçe öğretmenlerinin kendi okuma hızları ve okuduğunu anlama becerileri ileride öğrencilerine okuma becerisinin geliştirilmesinde yarar sağlaması bakımından önemli bir veri olarak düşünülebilir.

Türkçe öğretmenliği adaylarının okuma hızlarının ve anlama düzeylerinin artırılmasına yönelik çalışmalara öncelikle var olan seviyeyi tespit etmekle başlanmalıdır. Richaudeau, Gauquelin ve Gauquelin (1990, 35)'e göre de okuma hızını ve anlama düzeyini arttırıcı teknikler, ancak hedef kitlenin okuma başarılarının sağlıklı biçimde tespit edilmesinden sonra uygulanabilir. Bu nedenle bu çalışmada ana dili

eğitimi yürütecek olan Türkçe öğretmenliği adaylarının okuma hızları, okuduğunu anlama düzeyleri ve okuma hızı-anlama düzeyleri ilişkisi incelenmiştir.

Yöntem

Bu araştırma tarama modelinde yürütülmüştür. Bu model, geçmişte veya hâlen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan kişi, olay, olgu, durum veya nesne kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya, betimlenmeye çalışılır (Karasar, 2006, 77).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Türkçe Öğretmenliği Bölümü öğrencileri oluştururken örneklemi ise Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırma örnekleminin sınıflara ve cinsiyete göre dağılımı şu şekildedir:

Tablo 1. Örneklem Sınıflara ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet		Sınıf			
Kız	Erkek	1	2	3	4
189	117	73	70	78	85
(%61,8)	(%38,2)	(%23,9)	(%22,9)	(%25,5)	(%27,8)
Toplam: 306					

Verilerin Toplanması

Öğretmen adaylarının okuma hızları ve anlama düzeylerine ilişkin verilerin toplanmasında iki metin (*deneme ve öykü türlerinde*) ve bu metinlere bağlı çoktan seçmeli 20 adet soru kullanılmıştır. Okuma metinleri ve sorular Güneş'in (2009: 40-50) *Hızlı Okuma ve Anlamı Yapılandırma* adlı eserinden alınmıştır. "Dost Kazanma Sanatı" adlı metin 6240 harften, "Oğlumuz" adlı metin ise 4370 harften oluşmaktadır (1549 sözcük). Metinlerdeki sözcük ve cümle boy ve yapıları çoğunlukla basit nitelikte olup bazı eksiltili yapılar ve yabancı sözcükler de bulunmaktadır. Bu nedenle metinler genel itibarıyla anlaşılabilir özellik taşımaktadır. Her iki metinden sonra, çoktan seçmeli onar adet test sorusuna yer verilmiştir. Metni anlama soruları bilgi, kavrama ve analiz basamaklarındadır.

Ayrıca söz konusu eserde (2009: 52) metin ve sorulardan sonra bir değerlendirme tablosu verilmiştir. Bu tablo aracılığıyla okuyucuların her iki metni okuma süreleri ve metni anlama sorularına verdikleri doğru cevap yüzdeleriyle bir puanlama yapılmaktadır. Değerlendirme tablosuna göre okuyucunun alabileceği en düşük puan 4, en yüksek puan ise 24'tür. 6 ve daha az puan alanlar "alt düzeyde" okuyucu, 7-10 arası "ortanın altı düzeyde" okuyucu, 11-14 arası "orta düzeyde" okuyucu, 15-18 arası "ortanın üstü düzeyde" okuyucu, 19-22 arası "iyi düzeyde" okuyucu, 23 ve üstü puan alanlar ise "çok iyi düzeyde" okuyucu olarak sınıflandırılmıştır.

Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından ders esnasında toplanmıştır. Öğretmen adaylarından her bir metni okuduktan sonra metni kaç saniyede bitirdiklerini ve ardından metni anlama sorularını çözdükten sonra doğru cevap yüzdelerini dağıtılan metin ve soru fotokopilerinin arkalarına not etmeleri istenmiştir. Bu süreçte

araştırmanın güvenilirliğini artırmak amacıyla herhangi bir hatanın olmaması ve sorun yaşanmaması için araştırmacı azami ölçüde özen göstermiştir. Tüm sınıf seviyelerinde uygulamanın bütün aşamaları (*metinleri okuma, soruları cevaplama, cevapların kontrol edilmesi, değerlendirme tablosuna göre puanın hesaplanması*) yaklaşık 50 dakika sürmüştür.

Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırmada öğretmen adaylarının okuma hızı saniye birimi (sn), okuduğunu anlama düzeyleri yüzde birimi (%), okuma hızı-anlama düzeyi ilişkisine yönelik değerlendirme puan birimi (p) ile analize tabi tutulmuştur. Öğretmen adaylarının okuma hızları, anlama düzeyleri ve değerlendirme puanları cinsiyet ve sınıf seviyesi değişkenlerine göre SPSS 16 programında Tek Yönlü ANOVA (*One Way ANOVA*) ile analiz edilmiştir. Ayrıca öğretmen adaylarının okuma hızları ile okuduğunu anlama düzeyleri arasındaki ilişki Pearson korelasyon katsayısıyla değerlendirilmiştir.

Bulgular

Türkçe öğretmenliği adaylarının cinsiyet değişkenine göre okuma hızları, anlama düzeyleri ve değerlendirme puanları Tablo 2’de gösterilmiştir:

Tablo 2. Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırma (ANOVA)

	Kız	Erkek	Ortalama	Anlamlı farklılık (p)*
Okuma hızı (sn)	254,27	223,62	242,55	,000
Anlama düzeyi (%)	73,25	71,54	72,60	,151
Değerlendirme (p)	12,67	13,05	12,81	,088

* p<0,05

Toplamda 10610 harflik iki metnin kız öğrenciler tarafından ortalama okunma süresi 254,27 sn, erkek öğrenciler tarafından ortalama okunma süresi 223,62 sn’dır. Kız öğrencilerin metinleri ortalama anlama düzeyleri % 73,25; erkek öğrencilerin ortalama anlama düzeyleri % 71,54’tür. Okuma hızı-anlama düzeyi ilişkisine göre hesaplanan değerlendirme puanında (*Min.: 4; Max.: 24 puan aralığında*) ise kız öğrencilerin ortalaması 12,67; erkek öğrencilerin ortalaması ise 13,05’tir.

Tablo 2’de görüldüğü üzere Türkçe öğretmenliği adaylarının 0,05 anlamlılık düzeyinde cinsiyet değişkenine göre anlama düzeylerinde ($F:2,069; p> ,05$) ve değerlendirme puanlarında ($F: ,088; p> ,05$) istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı, okuma hızında ise erkek öğrenciler lehine anlamlı farklılığın olduğu ortaya çıkmıştır ($F: 27,785; p< ,05$).

Türkçe öğretmenliği adaylarının ortalama okuma hızı 242,55 saniye (*yaklaşık 4 dakika 2 saniye*); ortalama anlama düzeyi % 72,60 ve ortalama değerlendirme puanları 12,81 (*Min.: 4; Max.: 24 puan aralığında*) bulunmuştur. Ortalama değerlendirme puanına göre Türkçe öğretmenliği adaylarının orta düzeyde okuyucu oldukları söylenebilir.

Türkçe öğretmenliği adaylarının sınıf değişkenine göre okuma hızları, anlama düzeyleri ve değerlendirme puanları Tablo 3'te gösterilmiştir:

Tablo 3. Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırma (ANOVA)

	1. sınıf	2. sınıf	3.sınıf	4.sınıf	Ortalama	Anlamlı farklılık (p)*
Okuma hızı (sn)	240,67	236,17	246,73	245,58	242,55	,580
Anlama düzeyi (%)	72,81	72,36	72,50	72,71	72,60	,993
Değerlendirme (p)	12,77	12,83	12,85	12,81	12,81	,995

* p<0,05

Toplamda 10610 harflik iki metnin 1. sınıflar tarafından ortalama okunma süresi 240,67 sn, 2. sınıflar tarafından ortalama okunma süresi 236,17 sn, 3. sınıflar tarafından okunma süresi 246,73 sn ve 4. sınıflar tarafından okunma süresi 245,58 sn'dir. 1. sınıf öğrencilerinin ortalama anlama düzeyleri %72,81; 2. sınıf öğrencilerinin ortalama anlama düzeyleri % 72,36; 3. sınıf öğrencilerinin ortalama anlama düzeyleri % 72,50 ve 4. sınıf öğrencilerinin ortalama anlama düzeyleri % 72,71'dir. Okuma hızı-anlama düzeyi ilişkisine göre hesaplanan değerlendirme puanında (*Min.*: 4; *Max.*: 24 puan aralığında) ise 1. sınıf öğrencilerinin ortalamaları 12,77; 2. sınıf öğrencilerinin ortalamaları 12,83; 3. sınıf öğrencilerinin 12,85 ve 4. sınıf öğrencilerinin ortalamaları 12,81'dir.

Tablo 3'te görüldüğü üzere Türkçe öğretmenliği adaylarının 0,05 anlamlılık düzeyinde sınıf değişkenine göre okuma hızlarında ($F: ,656; p> ,05$), anlama düzeylerinde ($F: ,029; p> ,05$) ve değerlendirme puanlarında ($F: ,023; p> ,05$) istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır.

Türkçe öğretmenliği adaylarının okuma hızlarıyla okuduğunu anlama düzeyleri arasındaki ilişki Pearson korelasyon katsayısıyla incelenmiştir. Analiz sonunda öğrencilerin okuma hızlarıyla anlama düzeyleri arasında düşük düzeyde negatif yönlü korelasyon olduğu sonucuna varılmıştır ($r: -,067$). Ulaşılan korelasyon katsayısı 0,05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamsız bulunmuştur ($p: ,244; p> ,05$).

Sonuç ve Öneriler

Türkçe öğretmenliği adaylarının okuma hızları ve anlama düzeylerinin cinsiyet ve sınıf değişkenlerine göre incelendiği bu araştırmanın sonuçları şu maddelerle sıralanabilir:

1. Türkçe öğretmenliği adaylarının toplamda 10610 harflik (1549 sözcük) iki adet metni ortalama okuma süreleri 242,55 saniyedir. Bu süre, öğretmen adaylarının ortalama okuma hızlarının orta seviyede olduğunu göstermektedir. Türkçe öğretmen adaylarının lisans programı süresince aldığı dersler (*Yazılı Anlatım, Sözlü Anlatım, Anlama Teknikleri I: Okuma Eğitimi, Özel Öğretim Yöntemleri vb.*) ve bu derslerdeki dil becerilerini kullanım sıklıkları düşünüldüğünde daha kısa bir sürede metinlerin okunması gerektiği söylenebilir. Bu nedenle hizmet öncesi dönemde öğretmen aday-

larına birtakım hızlı okuma becerilerinin kazandırılması faydalı olacaktır. Bu doğrultuda özellikle Anlama Teknikleri I: Okuma Eğitimi ders içeriğinde hızlı okuma tekniklerine ve uygulamalarına yer verilmesi önerilebilir.

Cinsiyet değişkenine göre öğretmen adaylarının okuma hızları değerlendirildiğinde erkek öğrencilerin (ortalama 223,62 sn) kız öğrencilere (ortalama 254,27 sn) göre daha hızlı okudukları ve aralarındaki bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür ($F: 27,785; p < ,05$). Çalışmanın bu sonucu literatürde (Güneş, 1997, 245) yer alan kız öğrencilerin erkek öğrencilere nazaran daha hızlı okudukları görüşüne uygunluk göstermemektedir.

Sınıf değişkenine göre öğretmen adaylarının okuma hızları değerlendirildiğinde ise sınıf seviyeleri arasında istatistiksel olarak önemli farklılıkların olmadığı görülmüştür ($F: ,656; p > ,05$). Bu sonuç, aday Türkçe öğretmenlerinin dört senelik lisans öğrenimi süresince okuma becerilerinde hız ve anlama bakımından herhangi bir gelişim göstermediğini düşündürmektedir.

2. Öğretmen adaylarının metinleri ortalama anlama düzeyleri % 72,60 bulunmuştur. Metinlerin içerikleri ve kullanılan sözcük ve cümle yapıları göz önünde bulundurulduğunda öğrencilerin anlama seviyelerinin orta düzeyde olduğu söylenebilir. Öğretmen adaylarının anlama becerilerinin artırılması amacıyla hizmet öncesi dönemde okuma etkinliklerinin sıklaştırılması, okuma stratejileri hakkında bilgilendirilme yapılması ve kitap okuma alışkanlığının kazandırılması yönünde, zorlayıcı da olsa, ödevlerin / görevlerin verilmesi önerilebilir.

Öğrencilerin anlama düzeylerinde ise sınıf ve cinsiyet değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülmemiştir.

Coşkun (2002)'un lise öğrencileri üzerine yaptığı bir araştırmada öğrencilerin sessiz okuma hızları gazete haberi metninde dakikada 155,9 kelime, okuduğunu anlama düzeyi %77,5; bilimsel metinde dakikada 140,4 kelime, okuduğunu anlama düzeyi % 63,9; edebî metinde dakikada 146,8 kelime ve okuduğunu anlama düzeyi % 65,5 olarak bulunmuştur. Carver (1982), yaptığı araştırmada yüksekokul öğrencilerinin dakikada 250 kelime hızla okuduklarında % 80-90 anlama düzeyine erişebildiklerini, anlama düzeyinin dakikada 500 kelimelik okuyuşta % 40'lara, 1000 kelimelik okuyuşta ise % 15-20'lere düştüğünü belirtmektedir. Araştırmalarda tespit edilen ortalama anlama düzeylerinin çalışmamızda bulunan ortalama anlama düzeyiyle yakınlık taşıdığı söylenebilir.

3. Okuma hızı-anlama düzeyi ilişkisine göre hesaplanan değerlendirme puanında ise öğretmen adaylarının ortalama puanı 12,81 bulunmuştur (*Min: 4; Max: 24 aralığında*). Bu değer, öğretmen adaylarının orta düzeyde okuyucu sınıflandırmasına girdiğini göstermektedir (Güneş, 2009, 52). Türkçe öğretmenliği adaylarının okuma seviyelerinin ortalama düzeyde olması öğrencilerin yeterli okuma becerisi ve alışkanlığına sahip olmadığını ortaya koymaktadır. Öğrencilerin değerlendirme puanları ise cinsiyet ve sınıf değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemiştir.

4. Öğretmen adaylarının okuma hızları ile anlama düzeyleri arasında düşük düzeyde olumsuz yönde bir ilişki bulunmuş fakat istatistiksel olarak anlamlı bir korelasyon görülmemiştir ($r: -,067; p: ,244$). Bu nedenle çalışmada hızlı veya yavaş okuyan

öğrencilerin daha iyi anlayabildikleri üzerine bir karşılaştırma yapılamamaktadır.

Çalışmada ulaşılan sonuç, literatürde okuma hızı ile okuduğunu anlama becerisi arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmaların sonuçlarıyla benzerlikler ve farklılıklar taşımaktadır:

Akçamete (1990)'nin üniversite öğrencileri üzerinde yaptığı araştırmada okuma hızı ile anlama düzeyi arasında olumlu fakat düşük düzeyde ($r: ,20$) bir ilişki bulunmuştur. Dökmen (1994)'in yaptığı araştırmada da öğrencilerin okuma hızları ile anlama düzeyleri arasında benzer bir sonuca ulaşılmıştır ($r: ,36$). Dedebeali ve Saracaloğlu (2010) da okuma hızı ile anlama düzeyi arasında olumlu fakat düşük düzeyde bir ilişki bulmuşlardır ($r: ,453$). Tazebay (1995)'in ilkökul öğrencileri üzerinde yaptığı araştırma sonunda ise okuma hızı ile anlama düzeyi arasında zıt yönlü bir ilişki bulunmuştur. Bu bakımdan çalışmamızın okuma hızı-anlama düzeyi arasındaki ilişkiye yönelik düşük düzeyde bulunan korelasyon ilgili araştırmalarla benzerlik taşırken çalışmada tespit edilen olumsuz yöndeki okuma hızı-anlama düzeyi ilişkisi diğer araştırma sonuçlarının birçoğundan farklılık göstermektedir. Ulaşılan bu sonuç, literatürde yer alan okuma hızı arttıkça anlama düzeyi de artar görüşünden farklılık göstermektedir.

Kaynakça

- Akçamete, Gönül (1990). "Üniversite Öğrencilerinin Okumalarının Değerlendirilmesi", **Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi**, C.22, S.2, ss.735-753.
- Carver, R. P. (1982). "Optimal Rate of Reading", **Reading Research Quarterly**, C.18, S.1, ss.56-58.
- Coşkun, Eyyüp (2002). **Lise 2. Sınıf Sessiz Okuma Hızları ve Okuduğunu Anlama Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma**, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara.
- Çelenk, Süleyman ve Çalışkan, Muhittin (2004). "Bazı Sosyoekonomik Faktörlerin Okuduğunu Anlama Başarısına Etkisinin İncelenmesi", **Çağdaş Eğitim**, S.309, ss.24-33.
- Dedebalı, Nurhak Cem (2008). **Hızlı Okuma Tekniğinin Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Okuma Hızlarına ve Okuduğunu Anlama Düzeylerine Etkisi**, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Aydın.
- Dedebalı, Nurhak Cem ve Saracaloğlu, Asuman Seda (2010). "Hızlı Okuma Tekniğinin Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Okuma Hızlarına ve Okuduğunu Anlama Düzeylerine Etkisi", **Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, S.27, ss.171-183.
- Dökmen, Üstün (1994). **Okuma Becerisi, İlgisi ve Alışkanlığı Üzerine Psikososyal Bir Araştırma**, MEB Yayınları, Ankara.
- Göçer, Ali (2000). "İlköğretim Öğretmeni Adaylarına İlk Okuma ve Yazma Çalışmaları ile İlgili Pratik Öneriler", **Millî Eğitim**, S.148, ss.67-74.
- Güneş, Firdevs (1997). **Okuma Yazma Öğretimi ve Beyin Teknolojisi**, Ocak Yayınları, Ankara.
- Güneş, Firdevs (1999). **Hızlı Okuma Teknikleri**, Ocak Yayınları, Ankara.
- Güneş, Firdevs (2009). **Hızlı Okuma ve Anlamı Yapılandırma**, Nobel Yayınları, Ankara.
- Harris, Albert ve Sipay, Edward (1990). **How to Increase Reading Ability**, Longman, Newyork.
- Karasar, Niyazi (2006). **Bilimsel Araştırma Yöntemi**, Nobel Yayınları, Ankara.
- Richaudeau, Françoise; Gauquelin, Michel ve Gauquelin, Françoise (1990). **Çok Hızlı Okuma Teknikleri** (Çev. A. Sarp), Nil Yayıncılık, Ankara.
- Saracaloğlu, Asuman Seda ve Karasakaloğlu, Nuri (2007). "Sınıf Öğretmeni Adaylarının Okuduğunu Anlama Düzeyleri ile Öğrenme ve Çalışma Stratejilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi", **XVI. Eğitim Bilimleri Kongresi**, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.
- Sticht, Thomas G. (1984). Rate of Comprehending by Listening or Reading Comprehension, in **Understanding Reading Comprehension** (140-160), International Reading Association, Newark, DE.
- Tazebay, Attila (1995). **İlkokul 3. ve 4. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Becerilerinin Okuduğunu Anlamaya Etkisi**, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara.

EVALUATION OF READING SPEED AND UNDERSTANDING LEVELS OF TURKISH TEACHER CANDIDATES ACCORDING TO SOME VARIABLES

Erhan DURUKAN*

Abstract

Purpose of this study is to determine the reading speed and understanding level of Turkish teacher candidates according to gender and class variables. This research made with 306 students studying in Black Sea Technical University Fatih Education Faculty Turkish Education Department. In research teacher candidates' reading speed and understanding level determined with two texts and understanding questions related with these texts. Texts, questions and formula got in Gunes's (2009) book named *Hızlı Okuma ve Anlamı Yapılandırma*. Data analyzed with One Way ANOVA in SPSS 16 according to gender and class variables. Additionally relation of reading speed and understanding level analyzed with Pearson correlation coefficient. At the end of the study it has been found that; class variable is not meaningful on reading speed, understanding level and total point, but gender variable is meaningful on reading speed; there is opposite correlation with reading speed and understanding level, but this correlation is not meaningful statistically.

Keywords: Reading speed, understanding level, teacher candidates, Turkish education

* Assist. Prof. Dr. Karadeniz Technical University, Fatih Faculty of Education, Department of Turkish Language Teaching